

til at sige, at de Radikale vilde opgive den nuværende Ordning. Det, vi vil, er netop at bevare den nuværende Ordning. Vi vil bevare Tvedelingen. (Fraenkel: Ja, det var en Fortalelse.) Jeg vilde blot gøre opmærksom paa det; jeg forudsætter selvfølgelig, at det var en Fortalelse. Vi vil bevare den nuværende Ordning, thi naar Forretningernes Antal og deres uensartede Karakter allerede i 1907 var vokset Direktøren over Hovedet, saaledes at han ikke kunde bistaa Ministeren paa fornøden Maade, men Ministeren maatte lade sig nøje med hans andenhaands Viden, naar det med andre Ord allerede for 12—13 Aar siden var saaledes, at Direktøren stod overfor en uoverkommelig Opgave, og en Forandring i Systemet blev gennemført, fordi dette Forhold erkendtes af Lovgivningsmagten, saa skulde man tro, at der ikke kunde være nogen Meningsforskel om, at man maatte vogte sig vel for nu at gaa tilbage til Direktørsystemet, men at der maatte være Enighed om, at man under alle Omstændigheder maatte bevare den Tvedeling, der, som det fremhæves i vor Mindretalsbetænkning, stod sin Prøve i Verdenskrigens Tid under de vanskeligste Forhold, som overhovedet kunde tænkes.

Alene af den Grund forekommer det mig højest besynderligt, at man nu vil forlade denne Ordning under forholdsvist rolige Tilstande. Naar det nye System i sin Tid indføres under Hensyn til alle Forretningers stærkt stigende Antal, er det jo almindelig bekendt og ogsaa oplyst gennem det Materiale, der er blevet tilstillet Udvalget fra Udenrigsministeriet, hvorledes disse Forretninger er vokset i, jeg kunde næsten sige, umaadelig Grad i Krigstiden og den nærmeste Tid derefter. Ganske vist har der været Omraader, hvor Forretningernes Antal efter Krigstiden er gaaet tilbage, men der er neppe nogen Tvivl om, at denne Tilbagegang i den kommende Tid igen vil ophøre. Under alle Omstændigheder er Forholdet nu det, at Antallet af Ministeriets Forretninger er blevet forøget i meget betydelig Grad siden 1907.

Som jeg sagde før, skulde det synes, at det alene af denne Grund vilde være naturligt — jeg kunde fristes til at sige ligefrem nødvendigt — at bevare den Tvedeling, der er blevet indført, og ikke at gaa tilbage til Direktøren. Men, som vi har fremhævet i vor Mindretalsbetænkning, er Forholdet til lige det, at Direktørordningen navnlig under de nuværende Forhold vil frembyde meget store politisk-parlamentariske Betænklichkeiten. Der vil være overordentlig stor Fare for, at en ny Minister, der kommer til,

og som savner faglig Uddannelse paa det udenrigspolitiske Omraade, i alt Fald i den første Tid udelukkende vil være henvist til at søge sine Oplysninger hos Direktøren for Udenrigsministeriet. Man har ganske vist sagt fra saa mange Sider, og det er ogsaa blevet fremhævet under Udvalgsbehandlingen; at Forholdene i Udenrigsministeriet ikke er af en saadan Art, at Ministeren ikke skulde kunne henvende sig til, hvem han har Lyst til, til den, han anser for bedst egnet til at raadføre sig med i det paagældende Spørgsmaal. Rent formelt set er dette rigtigt nok, men reelt set tror jeg unægtelig, at Forholdet vil stille sig ganske anderledes. Hvis Meningens med Genindførelsen af Direktørstillingen ikke er den, at Direktøren forudsættes at skulle holde alle Traade i sin Haand, at alt stiger op til ham, og at det er ham, Ministeren skal henvende sig til, saa ved jeg ikke, hvad Meningens er med at indføre denne Mand. Hvis Ministeren i nogen videre omfattende Grad benytter den Vej at raadføre sig i vigtige eller afgørende politiske Spørgsmaal med andre Tjenestemænd i Udenrigsministeriet, saa gad jeg vidst, hvorledes Direktørens Stilling efterhaanden vil blive, hvorledes han vil føle sig tilpas. Han maatte da absolut faa den Følelse: jeg er overflødig, min Stilling er ganske uholdbar.

Hvis man altsaa sætter, at Ministeren navnlig i den første Tid efter sin Udnævnelse alene har Direktøren at holde sig til, og hvis man sætter det Tilfælde, at der kommer til at staa to Mænd overfor hinanden, udrustede med lige stor Intelligens og lige stor Villiestyrke, og af hvilke den ene sidder inde med det absolutte Kendskab til Forholdene indenfor Ministeriet, medens den anden savner dette Kendskab, hvorledes vil det da under saadanne Forhold gaa, selv om man forudsætter den mest udprægede Loyalitet fra Direktørens Side? Hvis der overhovedet er noget ved denne Mand, hvis han er en Personlighed, vil netop hans Personlighed farve de Raad, han giver Ministeren, og dette vil atter sige, at det bliver Direktøren, der i saa Tilfælde bliver den faktiske Leder af Udenrigsministeriet, den faktiske Udenrigsminister. Men det er en Ordning, som man under ingen Omstændigheder kan være tilfreds med, set fra et parlamentarisk Synspunkt, for det vil bidrage til, at Ministerens politiske Ansvarlighed i en ikke ringe Grad svækkes og forflygtiges, fordi man ganske naturligt vil sige til sig selv: Ministeren bærer ganske vist Ansvaret, men vi ved alle sammen, hvorledes Forholdet stiller sig i Ministeriet, vi ved, hvem det er, der ved